

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano — Rokopisi se ne vračajo — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krona; za četrt leta 2 kroni; ista naj se pošilja Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Govor

dr. Jurja Hrašovca o justičnih razmerah na Štajarskem na odvetniškem shodu v Ljubljani dne 23. oktobra 1903.

Na velepomembnem shodu vseh slovenskih odvetnikov in odvetniških kandidatov, vršivšem se preteklo nedeljo v Ljubljani, tvoril je za nas štajarske Slovence najznamenitejšo točko vsemu štajarskemu slovenstvu iz srca prihajajoči govor dr. Jurja Hrašovca iz Celja. Govornik je razdelil svoj globoko premišljeni govor v tri dele; v prvem delu je opisal krivice, ki se gode našemu jeziku zlasti pri sodiščih, v drugem delu je naštel vzroke tlačenja našega jezika in v tretjem delu slednjič je predlagal resolucije, ki so bile od vseh slovenskih odvetnikov soglasno kot sklep zborovalcev sprejete ter priposlane ministrstvu, nad sodiščem v Gradcu in Trstu in slovenskim ter sploh slovanskim poslancem. Le v kratkih povdankih nam je mogoče podati jedro govornikovih izvajanj.

Kar se tiče poslovanja sodišč v civilnih zadevah in sicer prepirnih, so slovenski odvetniki s svojo neupogljivostjo, ker so dosledno odklonili podpis nemških zapisnikov, dosegli slovenskemu jeziku v praksi vsaj toliko spoštovanja, da se brez ugovora njih slovenske vloge v slovenskem jeziku in na slovenskih tiskovinah rešujejo, da se s slovenskimi strankami zapisujejo slovenski zapisniki, ter da se izdajo v istem slučaju slovenske sodbe. Vse drugače je vedenje uradnikov, ako imajo opraviti s slovenskimi samimi, zlasti pri okrajnih sodiščih na deželi, kjer se zapisuje vse izključno nemško, kjer so zlasti manipulantni uradniki, če mogoče še večji sovražniki slovenskega uradovanja. Tudi v prizivnih inštancah se sodniki uklonijo zahtevi slovenskega uradovanja pač tam, kjer so stranke zastopane po odvetnikih, kar je pa sodnikom samim prepuščeno, vse to je zopet skoraj izključno nemško.

Slabeje, nego v prepirnih zadevah godi se pa slovenskemu jeziku v neprepirnih, nejavnih. Tam je manj prilike, početja Slovincem nasprotnih sodnikov nadzorovati in se zoper ista pritožiti. Sploh pa tudi pritožbam sledijo k večjemu le rabli opomini, ki dotičnike h kršenju naših pravic bolj spodbujajo, nego od istih odvračajo.

Pri kazenskih sodiščih vlada popolna zmešnjava, tam ni nikakega principa in niti dva uradnika ne postopata enako. Vsak sam dela kar hoče, predsednik se boji zapisnikarja in zapisnikar pritiska na stranko z vsiljivimi vprašanji ali zna kaj nemški, govori iz strahu pred sodnikom, če še tako slabo v tem jeziku in potem je seveda zapisnik nemški, Ta pa če le par besed zna nemški, sodba nemška, vse nemško, samo stranka, ponižanec je Slovenec. Ravno tako je v apelnih inštancah cela obravnava, referat in sodba nemška, stranka, ki v celem stanju zadeve ni nič razumela se k večjemu vpraša, ali ima k vsemu temu še kaj pristaviti.

Najprezdrnejše se pa šopiri nemščina pri porotnih sodiščih, kjer se največkrat slišijo le zagovori odvetnikov v slovenskem jeziku.

Toliko je gotovo, da so naše sodiščne razmere gnile, popolnoma gnile in nezdrave!

V drugem delu svojega govora je dr. Hrašovec na podlagi najpodrobnejših informacij razpravljal o vzrokih napredujočega zapostavljanja našega jezika pri uradih, zlasti pri sodiščih. Ne moremo zaradi zaupnega značaja celega shoda, vsega objaviti, omenimo le nekaj značilnih podatkov.

Prvi in glavni vzrok so čim dalje bolj se množeča imenovanja nemških uradnikov. Slovenske bodi si še tako dobro opisane prosilce se skuša na vsak način diskvalifikovati. Slovenci dobe samc slabejša mesta, Vrankso, Gornjigrad ali Šmarje, boljša mesta, Maribor, Celje, Ptuj itd. oddajajo se Nemcem. Ti pa seveda sistematično izpodrivajo slovenski jezik iz uradov.

Največji škandal avstrijske pravice in najstrupenejši črv, ki izpodjeda korenine slovenskih pravic pri sodiščih, so pa prosluli tečaji za vzgojevanje nemških sodiščnih uradnikov v Celju, Mariboru in Celovcu in celo v Gradcu. Uradniki, izhajajoči iz teh kurzov, so svojega poklica uradovati med Slovenci popolnoma nezmožni. In vendar preti nevarnost, da ti kurzovci v kratkem preplavijo vse slovenske dežele! Upreti se tej preteči nevarnosti je vseslovenska zadeva.

Najradikalnejše sredstvo za iztrebljenje zadnjega ostanka slovenskega uradovanja so pa tajne naredbe Gleispachove, katere dajejo nemško nacionalnim uradnikom v tej zadevi potuho. Treba za vsako ceno izzvati izrek plenisimarnega senata najvišjega sodišča o rabi slovenskega jezika.

Govor dr. Hrašovca je bil sprejet z burnim odobravanjem, istotako resolucije, katere je predlagal.

Ob tej priliki omenimo, da je tekom zborovanja tudi starosta slovenskih odvetnikov, dr. Josip Serbec, v kar najostrejših besedah ožigosal Gleispacha, ki se je naravnost po babje uklonil terorizmu nemških nacionalcev v svrhu tlačenja slovenskih pravic in pokopanja ugleda avstrijske justice.

Resolucije

sprejete na shodu slovenskih odvetnikov v Ljubljani.

Slovenski odvetniki in odvetniški kandidatje iz vseh pokrajin c. kr. višjih deželnih sodišč v Gradcu in Trstu so se, zbrani na shodu v Ljubljani dne 25. oktobra 1903. leta, iznova posvetovali o položaju, v katerem se nahaja slovenski narod z ozirom na vprašanje enakopravnosti njegovega jezika pri raznih javnih, vzlasti pa sodnih uradih, ter prišli na podlagi podrobnih in zanesljivih poročil do naslednjih sklepov:

LISTEK.

Iz dolgega časa.

Ruski spisal Maksim Gorki.

Velike, težke oblake dima bruhaajoč, je izginil osební vlak, kakor velikanska kača, v stepe, v sredo rumenega morja zorečega žita. Obenem z dimom je izginilo tudi bučanje v teškem, vročem vzduhu, ki je prekinilo za nekaj minut tišino v daljni, pusti ravnini, v katere sredini je stala samotna mala postaja. In ko je potihnilo glušče, toda tudi življenja polno bučanje vlaka, je nastopila zopet pod jasnim nebom prejšnja tišina okolu postajice, da je postala stepa še enoličnejša.

Stepa je bila zlato rumena, nebo — svetlo-modro. Oba sta bila neizmerno velika; rjavo porbarvano poslopje se je zdelo kakor napačna poteza, ki je središče melanholične podobe pokvarila, ki jo je slikal delaven slikar, toda brez domišljije in navdušenja.

Vsak dan opoldne in ob štirih popoldne prihajajo vlaki iz stepe in stoje tu dve minuti.

Te štiri minute so edina izpremema na postajici: te prinašajo uslužbencem novih vtisov.

V vsakem vlaku tiči množica različnih in različno oblečenih ljudi, ki se pokažejo za trenotek na oknih s svojimi utrujenimi in brezizraznimi obrazi — potem zazvoni zvonec, piščalka zapiska — in s hrumenjem, ki trga živce, odpelje lokomotiva vlak v stepe, v daljnja mesta, kjer je drugo življenje, kakor tu.

Uslužbenci na postaji si ogledajo te obraze z zanimanjem, ker se v svoji samoti dolgočasijo, in ko vlak odrdra, si pripovedujejo svoje vtise, ki so jih dobili. Okolu njih se razprostira molčeča stepa, in nad njo se vzpenja nebo in v njihovih srcih se vzbudi često nedoločna zavist do ljudi, ki dan za dnem mimo njih drviijo, dočim morajo sami v pustinji ostati, kakor da bi bili izključeni iz življenja, ker jim je dovoljeno le štiri uboge minute ljudi videti.

In tako stojijo tudi danes po vlakovem odhodu na peronu in zasledujejo z očmi črnkasti trak, ki izginja v zlatem žitu, in molčijo.

Skoraj vsi so zbrani: predstojnik — prijazen mož z znatno debelostjo in kozaško brado; njegov pomočnik — rjav mož s kratkimi brkicami;

čuvaj Luka — majhen, zvit človek, in promenjač Gomosov, postaven, molčeč kmet z resnim, polnim obrazom.

Na klopi ob vratih postaje sedi predstojnikova žena, majhna okrogla oseba, ki trpi močno pod vročino. V njenem naročju spi majhen otrok, katerega obraz je ravnotako rdeč in poln kakor materin.

Vlak izgine za hribčkom, da se zdi, kakor bi ga zemlja požrla.

Predstojnik vpraša ženo:

„No Sonja, je samovar že pripravljen?“

„Seveda“ odgovori ona s tihim glasom.

„Luka, slišiš . . . pometi tu peron . . . poglej, kaj vse so popotniki nametali . . .“

„Vem, Matvej Jegorovič!“

„Da . . . no, pijemo torej čaj, Nikolaj Petrovič, kaj?“

„Kakor navadno . . .“ reče pomočnik.

In z očmi vlak spremljajočo ženo vpraša Matvej Jegorovič:

„No, Sonja, je obed že pripravljen?“

Potem zapove Luki vedno isto, povabi pomočnika, ki je pri njem, k obedu:

„Kaj mislite? Gremo obedovat?“

1. Obžalovati morajo, da peticije, katere so bili na podlagi sklepov v Ljubljani z dne 17. julija 1898 kmalu potem c. kr. ministrstvu za notranje stvari, za justico, nadalje za finance in trgovino izročili in v katerih so bile natančno popisane neštete krivice doslednjega zapostavljanja slovenskega jezika, kakor tudi pripomočki, da bi se tem krivicam lahko v okom prišlo — niso imele doslej skoraj nikakega uspeha.

2. Z ogorčenjem morajo temveč konstatovati, da so se razmere, proti katerim so bile zgoraj omenjene peticije naperjene, celo poslabšale v nekaterih pokrajinah, tako posebno na Spodnjem Štajarskem, kjer je grajani sistem z doslednim nameščanjem nemških in slovenščine navadno nezmožnih uradnikov skoraj onemogočil praktično slovensko uradovanje, dalje v Istri in na Koroškem, kjer se je razven tega v zadnjem času začela še celo teoretično zanikati pravica, rabiti slovenski jezik pri sodiščih. Dandanes se višja oblastva in ministrstvo ne ozirajo več na sposobnosti in zmoglosti, marveč le na politično mišljenje prošnjikov.

3. Slovenski odvetniki, v svesti si, da so prisegli čuvati zakone, morajo torej iznova protestovati zoper to, da se slovenskemu narodu še vedno krati po ustavi in drugih zakonih z jamčena enakopravnost v uradih, da se vedoma prezirajo celo jezikovne naredbe, ki so bile za sicer nepopolno uresničenje enakopravnosti izdane in da se to uresničenje celo očitno onemogočuje z nameščanjem slovenščine nezmožnih in njej neprijaznih javnih organov med Slovenci.

4. Posebej izražajo svoje začudenje, da se vzlic obljubam c. kr. justičnega ministrstva še sedaj in sicer edino le za slovenski jezik ne izvršuje staro zakonito določilo § 27. patenta z dne 7. avgusta 1850, drž. zak. št. 325, po katerem je c. kr. najvišje sodišče zavezano, da svojo odločbo z razlogi vred izda tudi v tistem jeziku, v katerem se je razpravljalo že na prvi instanci. Takisto izražajo svoje posebno začudenje, da c. kr. višje deželno sodišče v Gradcu tudi v čisto slovenskih pravnih sporih še vedno proglašča ter izdaja svoje odločbe edino le v nemškem jeziku, odnosno jih zaukazuje protivno § 215. sodnega pravilnika prevajati po prvih instancah.

5. Slovenski odvetniki in odvetniški kandidati protestujejo proti slovenskim kurzom v Gradcu, Celovcu, Celju in Mariboru, ki nimajo drugega namena, kakor vzgajati nemško misleče uradništvo, katero naj preplavi slovenske dele štajarske in koroške dežele, ki naj iztisne slovenski naraščaj, katerih namen je na kratko pospeševati germanizacijo v teh deželah.

6. Jezikovna naredba predsednika grofa Gleispacha, vsled katere se morajo zapisniki o priliki zasliševanja strank delati v slovenskem jeziku, kadar so te samo slovenskega jezika zmožne, naravnost nasprotuje postavno zjamčeni enakopravnosti slovenskega jezika, ker se sme v slovenskih deželah vsak Slovenec posluževati slovenskega jezika in ima tudi pravico zahtevati, da se njegove izjave v istem jeziku

zapisujejo, kakor sme zahtevati slovensko rešitev pismenih predlogov.

7. Slovenski odvetniki in odvetniški kandidati pričakujejo tudi od vseh slovenskih in slovanskih poslancev, da bodo brez izjeme in takoj se lotili uresničenja vseh danes izrečenih želj in zahtev z vsemi sredstvi ter da bodo to smatrali nepogojno za prvo svoje delo, ker sedaj res ni važnejšega vprašanja, v kolikor se ista tičejo skupnih naših narodnih razmer. Njihovo geslo naj bode: Gleispach proč iz Gradca!

8. Slovenski odvetniki in odvetniški kandidati izjavljajo, da bodo tudi poslej pripravljeno zastopati in braniti enakopravnost slovenskega jezika v uradih po vseh slovenskih krajih, zlasti tudi na Koroškem z vsemi zakonito dopustnimi sredstvi, in to v interesu dobre uprave sploh iz zdravega pravosodja posebej.

9. Ti sklepi se naznanijo c. kr. ministrstvu za notranje stvari, finance in trgovino, predsedstvu c. kr. najvišjega sodišča, predsedstvu c. kr. deželnih višjih sodišč v Gradcu in Trstu in vsem slovenskim državnim poslancem.

Železniška zveza Murskega z Dravskim poljem

Poroča inženjer Ferdo Lupša.

Vedno bolj in bolj se širi zanimanje za železniško zvezo Murskega z Dravskim poljem, zato naj mi bo dovoljeno, da pišem danes nekoliko o tej za Slovence med Muro in Dravo velevažni stvari. Da propada kmetijstvo teh krasnih in povsod predobro znanih ljutomerskih in ormoških goric je krivo to, ker je prebivalstvo že zmučeno po vsestranskih neplodovitih naporih. Zato je treba, da se začne na ves glas terjati potrebe, ki so za zboljšanje neobhodno potrebne. Taka potreba je ravno na dnevnem redu stoječa železniška zveza Radgona-Ljutomerske proge s progo na Dravskem polju.

Da je direktno priklopljenje našega gospodarstva na večja svetovna tržišča potom železniškega tira prvi pogoj za gospodarski naš napredek, o tem je pač vsakdo popolnoma uverjen, in to je pred vsem veselo znamenje za važnost in nujnost našega železniško-političnega vprašanja. Žalibog, da gredo različna mnenja zelo, ali bolje rečeno mnogo preveč narazen, da nastaja kontroverza, v kateri se pogreša soglasje, ter da se mesto treznega razmotrivanja vseh prepornih točk javlja tu prehuda ognjevitost, tam komično sebična enostranost in osebnost, drugod zopet čudovita omejenost, in ako bo šlo to tako naprej, tedaj bo vse to stvari več škodovalo kakor koristilo.

V tem položaju naj se mi torej ne zameri, ako razpravljam tukaj svoje osebne nazore o namenu te za našo ljudstvo izvrstne ideje in to radi tega, ker poznam predobro krajevne razmere ter sem imel dovolj prilik seznaniti se teoretično in praktično z načeli in bistvom različnih projektov

Namen tej železnici bi bil povzdigniti promet našega od vsake ugodne zveze z glavno progo oddaljenega ljudstva. Smem reči, ako bi se kje drugod, recimo na Češkem, Moravskem, v Šleziji, Spodnjem Avstrijskem itd. nahajale tako potratno od narave obdarjene pokrajine, kakor so te povsod po Slovenskem med Muro in Dravo, posebno pa v ljutomerskih in ormoških goricah, od koder izhaja tista blažena vinska kapljica, ki je znana po vsem svetu kot ena najboljših, gotovo bi ne samo eden, ampak že več železniških tirov bilo izpeljanih v podlago za promet. In kaj se je storilo pri nas?

Da bi bilo le količkaj več temeljitega spoznavanja istinitih gospodarskih potreb v merodajnih krogih, kaj več srca za našo tlačeno ljudstvo, kaj več dalekovidnosti v oceni gospodarske bodočnosti, tedaj bi se nam morala pomnožiti pota, ki še nikjer in nikdar niso služila v škodo dotičnih krajev, ako so se izpeljala pravilno, ampak služila so lastni produkciji le v korist, donášala so ji ugodnejša tla za njen razvitek!

Ravno sedaj, ko je začela zopet roditi prej uničena vinska trta, ko se je začela pospeševati živinoreja in sadjereja, sedaj ko so se našli na različnih krajih podzemeljski zakladi premoga recimo v Veličanah, pri Ilovcu, pri Sv. Miklavžu in drugod, sedaj nam je omenjena železniška zveza pač neobhodno potrebna. Samo ob sebi razumljivo je tudi, da bi se promet Radgona-Ljutomerske proge s tem mnogo pomnožil, in marsikatera težnja in breme bi kar naenkrat odpadlo kmetu. Naš gospodarski organizem prejel bi tudi novih in krepkih impulzov, in marsikateri izseljenec, izgnan po nedostatkosti svojih dohodkov, ostal bi doma ter služil narodu, mesto da služi onstran morja kot ubog delavec gospoda, ki preti s svojo gromado zadušiti ves evropski promet!

O tem tudi danes dovolj, v prihodnjih člankih se hočem baviti z rentabiliteto te železniške zveze v obširnem smislu, nadalje s tehničnimi preiskavami, kakor tudi s prispevki od strani interesentov.

Naše kmetijsko šolstvo.

Smoter nižjih kmetijskih šol je v prvi vrsti usposobljenje kmetijskih sinov za umno kmetovanje na lastnih, navadnih, kmetijskih posestvih še-le v drugi vrsti pride v poštev vzgajanje kmetovalcev, ki posvečajo svoje moči drugim večjim posestnikom, koji jih sprejemajo v službo kot najemnike, opravnike, pristave itd. — Tu označenega namena bi nižja kmetijska šola ne smela prekoračiti; kajti s tem bi povzročila več zla nego haska.

Srednje in višje šole te vrste sploh, ki vzgajajo učence na temelju večje splošne naobrazbe, vsaj na podlagi izobrazbe nižjih ali tudi celih srednjih šol z zrelostnimi izpiti, stremljijo seveda po višji stopnji strokovnega usposobljenja, nego nižja kmetijska šola, ki ji je za-

pride mrak s svojo toplo tišino. Zvezde zažarijo in se tresejo na nebu, kakor bi se bale dolgega časa na zemlji.

V mraku se zdi, kakor bi bila stepa manjša; od vseh strani prihaja tema k postaji. In zdaj pride črna, temna noč.

Na postaji nažgejo luči, višje in svetlejšje blišči zelenkasta luč na znamenjski ploči, okrog pa je vse temno in tiho.

Zdaj pazdaj pozvoni zvonec — znamenje za vlak; njegovi zvoki se izgube v stepi.

Kmalu za znamenjem se približa rdeča, žareča luč in tišina v stepi se trese od gluščega hrumenja, ki ga povzroča vlak, bližajoč se samotni, v temo zagrneni postajici.

* * *

Nižji sloji na postaji žive malo drugače, kakor njena aristokracija. Čuvaj Luka si želi vedno v vas, sedem vrst od postaje oddaljeno, k ženi in bratu. — Tam ima posestvo, kakor pripoveduje Gromosovu če ga prosi, naj ga nadomešča.

Pri besedi „posestvo“ vzdihne Gomosov globoko in reče Luki:

In pomočnik mu odgovori: Kakor navadno . . .“

Družba zapusti peron in odide v obednico, kjer je veliko cvetlic, toda malo pohištva, kjer diši po kuhinji in plenica, in tam ob mizi prerešetajo to, kar se je zgodilo.

„Nikolaj Petrovič, ste-li videli v drugem razredu tisto majhno brineto, rumeno oblečeno? Pikantna stvarica! . . .“

„Ni slaba, toda neokusno oblečena . . .“ je odgovoril pomočnik.

Govori vedno malo in jedrnato, kajti ima se za izobraženega človeka, ki pozna življenje. Zvršil je gimnazijo in ima črno knjižico, v katero zapisuje izreke imenitnih oseb, če mu pride slučajno knjiga ali časopis v roke. Predstojnik se mu pokorava v vsem, kar se ne tiče službe, in ga pazljivo posluša. Posebno se mu dopadajo izreki v Petrovičevem zvezku. Opazka o obleki vzbudi v Jegoroviču vprašanje:

„Ali ne pristojta brinetam rumena obleka?“

„Jaz govorim o tem, kako je delana, in ne o barvi“, je rekel Nikolaj Petrovič.

„A — to je kaj drugega . . .“ je odvrnil predstojnik.

Žena se vmeša v pogovor, ker to tudi njo zadeva in ji je razumljivo. Ker so pa ti ljudje na duhu otopeli, se pogovor počasi vleče in razburja redkokdaj njihove čute.

Skrozi okno pa gleda stepa ki se razteza tiho kakor začarana, in nebo, ki je v svojem miru tako veličajno.

Skoraj vsako uro prihajajo tovorni vlaki, toda njihova postrežba je ljudem na postaji že davno znana. Vsi sprevodniki so kakor v polnu, utrujeni od dolgih voženj po stepi. Včasih pripovedujejo tudi o dogodkih na progi: toliko in toliko vrst od tod je povozilo človeka; ali pripovedujejo službene novice: tega so kaznovali, onega prestavili. Teh novic ne presojajo, temveč jih požirajo, kakor požira sladkosnednež okusno, redko jed.

Počasi gre solnce do roba stepe, in tam postane rdeče, če se že skoraj zemlje dotakne. Na stepe se vleže rdečkasta svetloba, ki vzbuja glodajoč čut nezadovoljnosti, nedoločno hrepenje v daljavo iz te pustinje. Potem se dotakne solnce zemlje, in se pogrezne v njo ali zanjo. Na nebu igrajo še dolgo potem svetle barve večnega žara, ki vedno bolj blede, dokler ne

dostna podlaga splošna ljudsko-šolska izobrazba. — Kakor pa ni iskati učenosti v ljudski šoli, ravnotako je usposobljenost za kmet.-strokovno dovršenost, ki ima strogo znanstveno podlago, v nižjih kmetijskih šolah nedosegljiva. Tekmovanje kmetijskih šol nižjih kategorij z višjimi je torej nesmisel, ki se češče zelo maščuje. Uspehi, ki se pri tem dosežejo, služijo pa edino posamezniku, zlasti tedaj, kadar preslepijo protekcija ali drugi motivi merodajne kroge. V kolikor so dobri stvari na škodo, v to imamo baš mi Štajarci več dokazov.

Da si pa more kmet svojega sina primerno vzgojiti kot samostalnega in dobrega — naslednika, treba mu je priskočiti na pomoč: tu se gre za sredstva in če se tudi teh ima, računati je še s časom.

Običajno je na kmetijskih šolah, da dobivajo učenci ustanove; tako n. pr. so gojenci deželne sadjarske in vinarske šole v Mariboru dobili v šolskem letu 1899/1900 skupno 5778 K, oni deželne kmetijske šole v Grottenhofu 5400 K v gotovini itd. — vsi pa tega tudi ne morejo biti deležni po potrebi. Pa nekaj je že, a vse še ne. Kmetu je kar več let težko izhajati brez sina, ki mu je lahko glavna opora, zlasti v tej dobi, ko trpi veliko pomanjkanje človeških delavnih sil. Pametni kmetovalec se pa tudi opravičeno boji, da se sin v daljšem času, izročeni več ali manj tujim rokam, živeč pod tujim vplivom, tem lažje odtuji njemu in njegovemu delokrogu. Saj se to vidi pri gojencih kmetijskih šol, ki svoj namen češče zgrešijo, da si iščejo izven doma po svetu kruha, hrepeneč le po dobrih, navadno njih duševni obzor presegajočih službah. Domače kmetijstvo ima od takih „kulturnih pionirjev“ bore malo koristi in če ostanejo tudi v domači deželi. Nadarjen kmet, ki se ni nikjer posebej učil kmetijstva, a pridno čita poučne strokovne spise, sprejema rad dobre nauke in nasvete, zna samostojno misliti in presojeti ter se sploh zanima za napredek, je svojim sosedom mnogo koristnejši, za kar imamo tudi več dokazov.

Med gospodarskimi vprašanji se dandanes preleva tudi splošna zahteva po skrajšanju vojaške službene dobe; to je vendar že znamenje, da ne kaže, jemati za predolgo dobo zmožnih, delavnih, produktivnih moči kmetijstvu; zakaj bi se pa to godilo uprav tam, kjer velja pomagati kmetijstvu.

Štipendij je premalo, torej naraščajo kmetu stroški razmeroma z uporabljenim časom za strokovno vzgojo njegovega sina na kmetijski šoli. Ako se zgoraj označeni namen te šole more doseči v krajšem času, tem bolje za posameznika pa tudi za celoto; kajti pri enakem številu ustanov bode teh podpor več učencev deležnih.

Važno vprašanje je torej za nas: ali se more doseči na nižji kmetijski šoli smotru primeren uspeh tudi v manj nego treh letih? Vsak veščak, in naj si bode te ali one barve, če je pravičen, mora odgovoriti: v sedanjih razmerah dveletno šolanje na nižjih kmetijskih zavodih namenu in dejanskim potrebam zadošča popol-

noma, kar je razvidno tudi iz sledečih izvajanj. Očividna, nepotrebna, tendenciozna izjema dela se pa na Štajarskem.

Sramota je za vlado, ali druge odločilne faktorje, ki skušajo zavode, namenjene splošnemu kmetijskemu pouku pobarvati z gotovimi barvami v — politične svrhe. Trditi se sme, da taka vlada s sličnimi nameni je nasilna ter se sploh ne zaveda svoje vzvišene zadače na tem polju.

Štajarska ni ravno dežela, ki bi se odlikovala po mnogih nižjih kmetijskih šolah, dasi narašča od dne do dne večja potreba po njih. Število takih strokovnih šol vseh kategorij na Avstrijskem je poskočilo v dobi 10 let (1890 do 1900) od 103 na 165, število učencev pa od 3075 na 5684. — Od vseh šol sta dve visoki, 19 višjih in srednjih ter 144 nižjih šol. — Po učnem jeziku je 70 nemških, 63 čeških, 17 poljskih, 6 nemško-čeških, 3 slovenske (ako vračunamo tudi gospodinjsko šolo v Ljubljani, ki je društven zavod!) 2 italijanski, 1 srb.-hrvatska, 1 nemško-italijanska, 1 nemško-rutenska in 1 nemško-rumunska.

Vse štiri šole na Štajarskem so nemške ter so bile ustanovljene:

1. deželna kmetijska šola v Grottenhofu 1867. leta,
2. deželna sadjarska in vinorejska šola v Mariboru 1872. leta,
3. državna gozdarska šola v Gusswerku 1881. leta,
4. strokovna šola c. kr. vrtnarske družbe v Gradcu 1882. leta.

Prva ima dva letnika ter posebej še pripravnico, druga tri letnike (v prvem letniku baje tudi slovenski učni jezik!), tretja en letnik in poslednja dva letnika.

Iz tega se dovolj jasno razvidi, da merodajnim činiteljem ni toliko za zdravo kmetijsko-strokovno izobrazbo naše mladine, ampak da jih preveva pri tem tisti dobro znani duh potujčevanja, germanizovanja. Dostaviti je še treba, da v celi Avstriji — razun par poljskih deželnih kmetijskih šol — nimata niti ena nižja kmetijska šola po več nego dva letnika, a vendar dosežejo določeni jim smoter.

Za nas prideta v poštev šoli v Mariboru in Grottenhofu. V letnem poročilu c. kr. poljedelškega ministrstva od leta 1900 beremo z ozirom na mariborsko šolo doslovno: „im 1. Jahrgange wird den slovenischen Zöglingen der Unterricht in ihrer Muttersprache erteilt“. — To se sicer lepo glasi, a vprašamo samo: koliko pa je resnice na tem, ko niti eden strokovni učitelj ne razume slovenščine! Resnica je temveč, da se slovenski učenci morajo pošteno guliti nemščine, ki jim dela premnogo težav, predno morejo vsaj nekoliko slediti izključno nemškemu poučevanju. Ali je to v prospeh strokovni naobrazbi? Nasprotno! Slovenski učenci izgubljajo zlasti čas z učenjem nemščine, strokovnega pouka samega pa še dolgo ne morejo razumevati, marsikateri tudi zgubi veselje do stroke, in če se jim še tako krasno predava; po taki metodi se ne da

poučevati zanimivo na kmetijskih šolah, ker sodi le bolj v gluhonemnico... Če ti mladeniči v treh letih šolo z dobrimi uspehi dovršijo, zahvaliti se morajo več svoji nadarjenosti in vztrajnosti nego taki šoli, v koji nima mesta slovensčina pri pouku. Nadalje je neovrgljiva resnica, da mora tretje leto zgubljati ravno slovenski gojenec, radi tega, ker ne razume učnega jezika.

Ravnotako je v Grottenhofu, samo da je ta šola bolj odkritosrčna, ker ne govori javno o treh letnikih, ampak samo o dveh, — no in o pripravnici, ki je pa namenjena Slovencem. Torej tudi na tej šoli se mora slovenski učenec vbijati tri leta, dočim nemškemu zadostuje dveletno šolanje.

Nedogledna je gospodarska škoda, ki jo trpi slovenski del Štajarske vsled takih kmetijskih šol že nad 30 let! Ali vseeno se gotovi ljudje zgražajo nad našimi zahtevami, liki bi nam delili milosti. ako sprejemajo tudi slovenske mladeniče v te zavode, za katere prispevamo več nego nemški sodeželani, po drugi strani pomagamo jim pa še iz največje zadrege; kajti resnično dejstvo je, da bi bilo n. pr. na mariborski sadjarski in vinorejski šoli kmalu več učiteljev nego učencev, ako je ne bi pohajali ravno Slovenci.

Take vnebovpijoče krivice, ki jih trpi ena tretjina prebivalstva štajarskega, se pač morajo odpraviti takoj. To je pa mogoče le tem potom, da se mu da samostojna slovenska kmetijska šola z dvema letnikoma, ki bode dosegla ravno isti smoter, kakor označene dve šoli s tremi letniki (za Slovence!) ali pa druge take šole po Avstrijskem.

Najnavadnejši kmet uvideva že dandanes, da samo „stara praksa“ v kmetovanju ne velja več; kajti poleg pridnih rok treba je mnogo več zdravega pojmovanja in razumevanja, kakor v tistih „dobrih starih časih“. Do tega pridemo potom dobro organizovanih kmetijskih šol, kojih učni jezik pa mora biti materni jezik učencev. Omenjam na tem mestu slovensko kmetijsko šolo na Grmu pri Novem mestu, ki dosega zelo povoljne uspehe ter se od leta do leta razvija krasneje.

Na nižji kmetijski šoli se da torej učni smoter stvari primarno popolnoma doseči že v dveh letih, če le nima taka strokovna šola postranskega namena, učence vežbati tudi v predmetih, ki nimajo za kmeta gospodarja kot takega pravega pomena, kojim se pa, če jih rabi ali se za nje zanima, sicer lahko priuči. Dvršenih učenjakov pa niti dveletni niti triletni tečaji ne vzgojijo. Namen takih strokovnih šol je vendar, pokazati učencem pravo pot gospodarskega napredka, katero naj z gotovo žilavostjo takoj uberejo in po koji hodeč naj si nabirajo razne nove skušnje uporabljajoč tiste temeljne vede, ki so si jih prilastili kot gojenci, sprejemajoč nove nauke, ki pa naj jih umevajo ločiti v dobre in slabe ter jih tako tudi uporabljajo, in vse to v dobrem smislu spopolnjevanja. Saj se bistvo njih podjetja tako, da se ne more nikoli reči: sedaj smo na vrhuncu, tu ostanemo, — temveč treba je vpoštevati vse nove pojave na obširnem polju kmetijstva.

Da se pa razboriti učenci, ki niso več v otročjih letih, tekem dveh let povzpnejo na primerno stopnjo strokovne usposobljenosti in zrelosti, o tem ni dvoma, ko vendar najdemo dokazov za resničnost te trditve v že obstoječih takih primerno urejenih šolah; objektivni opazovalec pa zasledi tudi premnogo plevela v vrstah gotovih nezdravih izrastkov tistih šol, ki skušajo na umeten način prekoračiti meje začrtanega jim delokroga.

V Mariboru, dne 23. oktobra 1903.

Celjske in štajarske novice.

(Na vseh svetnikov dan) se bodo kakor vsako leto pele na slovenskem pokopališču ob 4. uri popoldne žalostinke v spomin tamkaj počivajočih.

(„Celjsko pevsko društvo.“) Predstava „Na Osojah“ na dan vseh svetih odpade, pač pa bode predstava 15. novembra.

„No, le pojdi. Posestvo potrebuje nadzorstva in ti imaš pravico...“

Drugi promenjač Atanasij Jagodka, star vojak z okroglim, rdečim obrazom in s ščetinastimi, sivimi lasmi, hudoben in nagajiv človek, ne veruje Luki.

„Posestvo!“ kliče zasmehovalno. „Ženo! Razumem, kaj je to... Je-li ta žena vdova? Ali vojakova žena?“

„O ti ptičji učitelj!“ zakliče Luka zaničljivo. Jagodko imenuje vedno ptičjega učitelja, ker ima stari vojak strastno rad ptiče. Cela njegova kočja je polna kletk znotraj in zunaj, in znotraj in zunaj ne preneha celi dan ptičje cvrčanje. Luko imenuje „slepiča“, Gomosova pa — „Kazap“ in jima govori v obraz, da sta „ženska lovca“ in da zaslužita zato palic.

Luka se ne zmeni veliko za njegove besede, toda če se posreči kedaj vojaku razjeziti ga, se krega Luka dolgo in srdito z njim.

„Prokleti konj stari! Vojaška podgana! Kaj razumeš ti o tem, ti stari pasji bobnar! Celu

svoje življenje nisi delal drugega, kakor žabe izpod topov podil in polkovo zelje čuval... kako moreš potem kaj vedeti; spravi se k prepelicam in tem zapoveduj, ti ptičji zapovednik!“

Jagodka je poslušal mirno čuvajevo zabavljanje in ga je šel potem predstojniku zatožiti, ki je pa zakričal nad njim, naj ga s takimi malenkostmi v miru pusti, in ga pognal. Potem je poiskal Jagodka Luka in ga je skregal sam — ne da bi se razsrdil, mirno, s težkimi, grdimi psovkami, pred katerimi je Luka pljuval in zbežal.

Gomosov je odgovarjal vojakovim psovkam z vzdihljaji in se je zmočen opravičeval:

„Kaj naj storim? Tega ne morem spremeniti... Gotovo... to je nemarnost... toda rečeno je tudi: Ne sodi, da ne bodeš sojen...“

Nekoč mu je odgovoril vojak zaničljivo:

„Ne sodi... ne sodi... če pa ne bodeš drugih sodil, kmalu ne bodeš mogel ničesar več govoriti...“

(„Delavsko podporno društvo“) priredi velik pevski večer 8. novembra 1903, v „Skalni kleti“ z jako obširnimi sporedom, ki bode poleg petja in sodelovanja celjske „Narodne godbe“ nudil tudi komične prizore in ples. Zanimanje za ta večer je že sedaj veliko. V prihodnji številki bomo priobčili natančnejši spored.

(Pri koncertu društva slov. odvet. in not. uradnikov) dne 15. novembra t. l. obljubila sta sodelovati tudi dva izborna solista. Zagotavlja se, da nastopi zopet oni umetnik, ki je s svojimi slavnoznanimi voščeni figurami že pri lanskem koncertu imponiral. Igralci „Celj. pev. društva“ se bodo gotovo zelo potrudili in igro „dr. Hribar“ dovršeno prednašali. Obeta se nam torej najboljša zabava — Društvo slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov naznanja svojim zunanjim članom, ki se hočejo petja dne 15. t. m. udeležiti, da se bodeta razun že v zadnji številki naznanjenih zborov, pela tudi moška zbor št. 9 in 26 II. dela Mohorove pesmarice.

(Naše kmetijsko šolstvo.) Pod tem naslovom prinašamo danes uvodni članek, ki je izšel iz peresa dveh priznanih strokovnjakov. Priporočamo ta sestavek v resen študij vsem, ki se zares zanimajo za naše kmetijsko šolstvo.

(Gleispachov sistem) Gospod avskultant Davorin Zwitter, ki stoji tik pred sodnijskim izpitom, je prestavljen iz Celja v Novo mesto, da se, ker je Slovenec, na Štajarsko nikdar več ne povrne in napravi mesto novemu nemškemu pristavu! — Niti en teden torej ne preteče, da bi nam Gleispach ne dal nove zausnice; tokrat je to storil baje na podlagi lažnjive de nunciacije nekoga našemu občinstvu dovolj znanega c. kr. sodnega uradnika.

(Cesarja Franca Jožefa I. jubilejska ustanova.) Južnoštajarska hranilnica v Celju bode oddala podpore iz jubilejske ustanove „Cesarja Franca Jožefa I.“ dijakom ali učencem slovenske narodnosti, neoziraje se na kakovost in ne na mesto šole, katero obiskujejo. Prošniki morajo biti pristojni v okraje Šmarje pri Jelšah, Gornji grad, Šoštanj, Sevnica ali Vransko. Prošnje je podati do 15. listopada 1903 pri Južnoštajarski hranilnici v Celju ter priložiti ubožno spričevalo, domovnico in spričevalo o zadnjem minolem šolskem tečaju, ter mora imeti prošnik najmanj prvi napredovalni red. Visokošolci pa se imajo izkazati s spričevali o državnih izpitih, oziroma s potrdili dveh docentov glavnih predmetov o povoljno pri njima opravljenih zasebnih izkušnjah, z indeksom, ki osvedočuje pohajanje predavanj v minolem in vpis v tekočem tečaju. Podpore smejo tudi dobiti začetniki v javnih službah.

(Shod slovenskih odvetnikov v Ljubljani) je napolnil predale spodnještajarskih zakonitih nemških lističev z vso silo ogorčenja proti predrznosti slovenskih odvetnikov, ki so vzlic protestu štajarskih in koroških posilincev se predrznili sniti v Ljubljani in povedati svoje mnenje slavnih vlad in njenim izvršujočim organom. Verjamemo, da so resolucije, sprejete na odvetniškem shodu, v živo meso zarezale gospodujoči gospodi v Gradcu in drugod, ni čuda torej, da njihova trobila, kakor „vahtarca“ in „marburgerca“ tulijo besnosti. Posebno „vahtarca“ je v svoji zadnji številki nagromadila toliko neumnosti, da jo moramo res obžalovati. Najprej se zaganja v uradni korespondenčni urad, češ, da je preveč naklonjen Slovencem, ker baje poroča le tedaj, kedar govori kje kak „napihnjen prvaški možiček“, ne poroča pa, kadar govore „težki“ nemški politiki. Torej v tem grmu tiči zajec. Korespondenčni urad je pozabil poročati celemu svetu, da je „težki“ nemški politik Pommer svoje neslane klobasarije prodajal po Spodnjem Štajarskem. Zato torej taka jeza! — Pa kdo je bil na odvetniškem shodu? Ljudje, ki so v „političnem življenju velike ničle.“ Koliko jih je bilo? Kakor so poročali vsi slovenski listi in korespondenčni urad, jih je bilo 67. „Vahtarca“ jih naštel „kvečjemu 40.“ Zlagala se je torej za celih 27. Potem sledi nekaj znanih „vahtarčnih“ prismođarij in potem pretresajoča vest, da je na Kranjskem pri sodiščih slovenščina kot notranji uradni jezik v najlepšem cvetu. Bravo, živela „vahtarca“! Da bi to tudi res bilo, kako bi nas veselilo! Nadalje razlaga „vahtarca“, da se je

„tulilo“: „Proč z Gleispachom,“ kar pa naj pravzaprav pomeni: „Proč z nemškimi uradniki!“ Tu imaš zopet prav, ljuba „lažnjivka“, kajti naš klic se pravilno glasi: „Proč z Gleispachom in nemškimi uradniki“, čeprav se z gospodom Gleispachom vred „prištevajo narodu, ki šteje milijone“, ki so pa zato pravi reveži na duhu, o čemer bi se n. pr. v Celju po velikanskem številu vzklicnih obravnjav, pri katerih se večinoma prva razsodba razveljavi, lahko sestavila krasna statistika. Kdo bi bil tu „inferioren“, pač ni težko reči, saj „vahtarca“ sama ve, da njeni pristaši niso bogve kakšne duševne kapacitete. Končno napada „vahtarca“ še g. dr. Hrašoveca, češ, da spredaj liže, zadaj pa praska. Verjamemo, da je dr. Hrašovec že marsikaterega „vahtarčnega“ pristaša pošteno opraskal in ga bo še, k čemur mu želimo mnogo sreče, da bi pa lizal koga izmed vas, no, oprostite, ste pač res malo preveč omazani.

(Nemškutarski razgrajaci pred sodiščem.) Poročali smo svoj čas, kako so trije nezreli „nemški“ mladiči, Jaklin, Lenart in Stift, napadli v kavarni Central mirno slovensko družbo. Vsi trije so uslužbenci tukajšnjih nemških trgovin Rakusch, Krick in König, katere se pač malo brigajo zato, kaj počenjajo njihovi uslužbenci, samo da znajo privabiti v trgovine naše ljudi s polnimi mošnjčki. Kaj mar županu Rakužu, ako njegov uslužbenec hruli mirne Slovence. Kaj Kricku in Königu, da njegova pomočnika pobalinski napadeta ljudi, kateri so toliko „predrzni“, da si upajo v njuni navzočnosti izpregovoriti slovensko besedo, kaj to, samo da so njihove prodajalne polne slovenskih kupcev, kajti slovenski denar baje „Nemcu“ tako tekne, kakor nemški, katerega v Celju takointako ni dosti. Pa, včeraj je bila obravnava. Nemce je zastopal oni dr. Stepischnegg, ki je do predkratkim še moral zaradi nekih „nepravilnosti“ celo leto loviti muhe po Celju, ker odvetniškega posla ni smel opravljati. Obravnava je bila preložena, da zaslišijo nove priče. Lepo je bilo gledati te „Nemce“, ko so zapuščali v spremstvu svojega odvetnika, treh poročevalcev „vahtarce“ — dr. Jabornega, Zeischke-Walterja in „večnega študenta“ Baloha — ter davčnega pristava Kuneja sodno poslopje. Posebno Kuneju je bilo videti, da se zelo zanima za stvar svojih novih kolegov, kajti dolgo je še konferiral s slavnim uredništvom „vahtarčnim“. Mi bi pač svetovali temu gospodiču, da naj bi si parkrat na dan poklical v spomin pregovor: „Kdor se med otrobe meša, ga svinje požro“; c. kr. uradnikov, ki jih vidimo v taki družbi, pač ne moremo smatrati sposobnim za njihovo službo, — takim ljudem se ne more in ne sme zaupati.

(Mitničarju pri kapucinskem mostu) bi bilo pač zelo potrebno, da bi se mu razjasnilo, da se z ljudmi ne ravna tako, kakor z živino. Dogodil se je včeraj slučaj, ki res kaže vso blaženo „uljudnost“ tega človeka. Težek voz s sodovi je hotel čez most. V mesto grede sta voznika plačala mitnino, nazaj grede pa nista imela denarja, kar je dalo mitničarju povod, da jih je nahrulil z besedami „Strassenräuber“ itd. Mitničarka je vzela enemu klobuk in ga potem porinila od sebe, da se je skoraj prevrgel, lju-beznjiva hčerka pa mu je s pestjo mahal pred nosom. Voznikoma se je končno posrečilo: dobiti denar za mitnino, ker je eden izmed njiju tekel nazaj v mesto. Malo dolg nos je zrastle mitničarju, ko sta voznika rekla, da sta „statsanvaltova“. — Taki in slični prizori se dogajajo danadan pri celjskih mitnicah. Zadnji čas je pač, da se odpravijo te ljudske nadloge, in zato opozarjamo naše poslance, da se na pristojnem mestu pobrinejo za odpravo celjskih mitnic, ki so najbrž zato še ostale, da mesto brez drugih stroškov lahko preskrbuje par besnih nemških kričočev. Proč žnjimi!

(Celjski nemški „nežni“ spol) pač res ne zaostaja daleč za močnejšim. Znano je že širjemu svetu, kako slavno so sodelovale nemške celjske device in nedevice pri izgredih ob času blagoslovljenja „Narodnega doma“ in češkega obiska, ko so si hladile svojo vročo germansko kri s pobalinskimi klici, ko so njihova nežna usteca bljuvala najostudnejše psovke na Slovence, danes naj pa priobčimo dogodek, ki še lepši osvetljuje

dobro srce teh celjskih Evic. Prišla je najlepša Celjanka, hčerka očeta, kateremu je izročena vzgoja najnadobudnejše nemške mladine v Avstrije, na trg kupovat. Ker je pa „najlepša“ vzlic svoji lepoti vendar tudi še z nerodnostjo v nekakem sorodstvu, je razbila ubogi kmetici štiri jajca. Kmetica hoče imeti jajca plačana, dama pa noče plačati, temveč se smeje revici v obraz, češ da naj le gre k policaju, saj je blizu. Kmetica se gre res pritoževati redarju. Dama seveda tudi pristopi, in končno se krohota policaj in dama ubogi kmetici, ki uvidevši, da ima lepa dama več pravice pri policaju kakor uboga kmetica, jokaje zopet stopi k svoji košarici. Smilila se nam je uboga reva. Spoznali smo pa, da je najlepša posoda znotraj grdo omazana, ako v njej prebiva nemški duh. Celjske nemške Evice so pač vredne vrstnice svojih nemških Adamov!

(Dvojezični napisi) pri železnici Grobelno-deželna meja, so vzeli „vahtarčnim“ urednikom še ono malo razuma, za katerega smo mislili, da ga še imajo. „Došla nam je vest, ki bi mogla vse Nemce v obrambo edinstvenega značaja Štajarske sklicati na bojišče — železnica Grobelno-deželna meja naj bi imela dvojezične napise.“ Tako „vahtarca“. In te „nesreče“ je kriva vlada, ki je s tem „zopet pokazala svoje neskončno sovraštvo do Nemcev“. Uboga vlada, kaj bo sedaj, sedaj! Vsi nemški časnikarski psi in psički se bodo zaletavali v tebe, pritožb in interpelacij bo na gnojne koše in bogve kaj še vse, samo da se ohrani nemški značaj Spodnjega Štajarskega, kjer je ali ni celih pet odstotkov prebivalstva, ki se naziva Nemce. Z veliko radovednostjo pričakujemo objavljenih „vahtarčnih“ člankov, kjer hoče dokazati potrebo edinstvenega značaja štajarske dežele. Kajti prepričani smo, da „vahtarco“ jeze dvojezični napisi le zategadel, ker je spoznala v svoji pravičnosti, da pri novi železnici dvojezičnost nikakor ni na mestu. Napisi bi morali biti enojezični, kakor so v Gradcu, z malo razliko, da so v Gradcu za 20% slovenskega prebivalstva samo nemški, na novi železnici pa za 2% Nemcev dvojezični. Saj pravimo, nazadnje bi znala le še „vahtarčne“ ljudi pamet srečati.

(V Novi cerkvi) se je dne 26. vinotoka t. l. ob 9 uri zjutraj slovesno položil in blagoslovil temeljni kamen za novo šolsko poslopje.

(Slovenji Gradec.) Gospod okrožni zdravnik dr. H Harpf nam piše, da Slovenjega Gradca ne bode zapustil. — Ustrežajoči njegovi želji to objavljamo.

(Reminiscenca k „Trifailer Sängerbundu.“) Poročilo v 84. številki „Domovine“ „Od štajarsko kranjske meje“, vzbudilo je tudi v Ribnici na Kranjskem zanimanje. Pred dobrimi dvema leti je še bival učitelj Hribar med nami. Bil je odbornik „Čitalnice“, blagajnik podružnice sv. Cirila in Metoda in sploh v narodno društvenih krogih „persona grata“. Čitalnica mu je priredila odhodnico. Kdo bi si tedaj mislil, da bode naš Hribar v kratkem „Sangwart Stellvertreter“ na slovenski zemlji, v slovenskih Trbovljah!? Ako bi ga usoda zanesla tja kam v „raj“, no, potem — plašč usmiljenja čez njega! Ali je mogoče njegova žena vzrok tega „častnega preobrata“? — Tužna mu majka! — Spodnještajarski „Nemci“ so pa lahko ponosni na svoje Hribarje in Volce. Trhloba ne obrodi sadu. Hajl!

(Iz Vidma.) V nedeljo, dne 8. novembra t. l. se bode na Vidmu otvorilo novo šolsko poslopje s šolsko slavnostjo. Ob 10. uri je slovesna maša pa blagoslovljenje nove šole. Opoldne se zberejo gostje v gostilni gospe Podjedove k slavnostnemu banketu, ob treh pa se prične koncert, ki ga priredi ob tej priliki prostovoljno gasilno društvo na Vidmu. Učiteljstvo domačega in sosednih okrajev ter prijatelji šole se vljudno vabijo k tej slavnosti. Kdor se želi udeležiti banketa (za osebo 3 K), naj to javi vsaj do 5. no vembra šolskemu vodstvu. — Zborovanje učiteljskega društva, ki bi se imelo ta dan vršiti, se preloži na prvo nedeljo meseca decembra.

(Slovenska zmaga.) V glavnem brlogu „Štajerčevih“ privržencev — na Ptujski gori je narodna stranka pri volitvah v občinski zastop v vseh treh razredih sijajno zmagala. Ta zmaga je tem veselejša, ker ima ta občina kot taka

glas pri volitvah za okrajni zastop v Ptuj, ki je baš zdaj v veliki nevarnosti.

(Učiteljske vesti.) Absolvirani učiteljski kandidatinji gospici Fračiška Jandl in Olga Cvahle ste postali začasni učiteljici na petrazrednici pri Mali Nedelji.

(Slovenci gornjeradgonskega okraja, vlada vas hoče prodati radgonskim Nemcem!) Če bi Bismarck podjarmil naše slovenske pokrajine, ne mogel bi nas pri najboljši volji bolj kruto teptati nego sedanja avstrijska vlada. Kakor smo iz najzanesljivejšega vira izvedeli, je vsled zvišanja proslulih sovražnikov Slovencev, Derschatte in grofa Stürgokha pravosodno ministrstvo brez vednosti Slovencev sklenilo z občino pruskega mesta Radgone pogodbo, da se to prusko mesto zaveže staviti novo poslopje za svoje okrajno sodišče, pravosodno ministrstvo se pa zaveže premestiti v to novo poslopje tudi okrajno sodišče za slovenski gornjeradgonski okraj. Onim, ki krajevnih razmer ne poznajo, bodi v pojasnilo povedano, da spada radgonsko okrajno sodišče pod okrožje deželnega sodišča v Gradcu, gornjeradgonski okraj pa pripada okrožnemu sodišču v Mariboru. Po tem in pertinentnem paktu bi torej slovenski okraj gornjeradgonski dobil svoje okrajno sodišče v popolnoma drugem in ne v svojem okraju, da še mnogo huje, to okrajno sodišče bi bilo iztrgano celo iz področja dosedanjega okrožnega sodišča. V svojih posledicah bi pa to premeščanje pomenilo zaslužjenje Slovencev gornjeradgonskega okraja v prid Nemcev za vse večne čase. Prošnje in protesti slovenskih občin so na skrivnostni način izginile iz dotičnega akta, bodisi, da sta jih Derschatta in Stürgokh pokradla, ali so se pa zatajile na drug način. Slovenci v Gornji Radgoni so se že davno ponudili, da postavijo za svoje sodišče novo poslopje, tudi občina Št. Jur, ki leži sredi okraja, je prosila, da se tja premesti okrajno sodišče, toda nič! Avstrijska vlada je sklenila premestiti to sodišče celo izven okraja, prodati gornjeradgonske Slovence na podlagi mešetarstva Derschatte in Stürgokha besnim sovražnikom Slovencev v nemško Radgono! Slovenci gornjeradgonskega okraja, ali je še kaj krvi v vaših žilah!

(Ljutomer.) Po vseh Slovenskih gorah je zavladao vsled novice, da hoče vlada Slovencev gornjeradgonskega okraja izročiti radgonskim Nemcem na milost in nemilost, velikansko senzacijo in razburjenje! Pripravljajo se javni protestni shodi. Na shodu političnega društva ljutomerskega dne 8. novembra t. l. se bode zavzelo v tej zadevi zoper vlado odločno stališče. Vsi gornjeradgonski Slovenci se vabijo vsled tega k temu shodu. Slovenci ne bodo nikdar prestopili mosta čez Muro, da gredo iskat pravice k svojemu sodišču, če se premesti v nemško Radgono.

(Poročil se je) g. Rudolf Stegenšek, knjigovodja v Zettlingu z gco. Marijo Takó.

Štajarski deželni zbor.

(Odlomki).

19. seja dne 24. oktobra 1903

Predsednik: dež. glavar grof Attems.

Pri vladni miz: dež. namestnik grof Clary.

Po prečitanih vlogah se preide na dnevni red.

Posl. Rokitsansky utemeljuje svoj predlog, ki meri na to, da naj vse gospodarske potrebščine v naši deželi oskrbuje „Zveza gospodarskih zadrug v Gradcu“, in naj deželni odbor ne dela tej „Zvezi“ konkurence.

Nadalje utemeljuje isti svoj predlog glede nakupovanja kmetij v športne namene. Potom zakona naj bi se zabranilo, da razni strastni lovci nakupujejo kmetije in vstvarjajo iz njih zopet šume.

Slede poročila odsekov, med njimi poročilo finančnega odseka glede odplačevanja brezobrestnih posojil, dovoljenih v svrhu izboljšanja vinogradov, uničenih po trtni uši. Po zakonu s 4. aprila 1902 se je spremenil rok za odplačanje državnih posojil v tem smislu, da se začne isti za vsa posojila, ki so se dala od dne 28. marca 1902 v letih 1892, 1893, 1894, 1895 in 1896 s šestnajstim koledarskim letom od tistega časa, ki se je dal prvi del posojila. Odplačati treba v

15 enakih vsakoletnih obrokih. Posojila od leta 1897 naprej je treba odplačati v 20 enakih vsakoletnih obrokih, katerih prvi je v začetku 11. koledarskega leta po izplačanju prvega dela posojila,

Ker je ta odredba v korist kmetijskega ljudstva, predlaga finančni odsek isto naredbo za deželna brezobrestna posojila, ki so se dala v svrhu izboljšanja vinogradov.

Nadalje sledi še poročilo finančnega odseka, ki predlaga, naj deželni odbor zopet razpiše darila za uničevanje gadov, ker se ta nevarna kača jako množi.

Po ostalih poročilih odsekov se seja zaključí.

20. seja dne 27. oktobra 1903.

Seja se začne ob pol 12. uri.

Po prečitanih vlogah se preide na dnevni red.

Posl. Walz utemeljuje svoj predlog, naj se ustanovi v Nemški Bistrici ali kje v bližini deželna hiralnica.

Poročilo deželnega odbora, naj se dovoli investicijski kredit za dež. zdravilišče na Slatini, se izroči finančnemu odseku.

Slede važna poročila, med drugimi poročilo finančnega odseka o poročilu dež. odbora glede reguliranja plače Martina Jelovška, deželnega potovalnega učitelja za živinorejo in mlekarstvo. Deželni odbor pripoznava velike zasluge imenovanega za živinorejo na Slov. Štajarskem ter mu iz tega vzroka regulira plačo. Se sprejme.

Nadalje sledi poročilo finančnega odseka o poročilu deželnega odbora s predlogom, da se podeli „Zvezi gospodarskih zadrug“ na Štajarskem za leta 1902 in 1903 podpora v znesku 8000 K.

Po raznih za splošnost brezpomembnih poročilih peticijskega in finančnega odseka se seja zaključí ob pol 1. uri.

Prihodnja seja v sredo dne 28. t. m.

Društveno gibanje.

(Klub slovenskih kolesarjev „Celje“) je imel preteklo sredo v „Narodnem domu“ prvi občni zbor. Zbralo se je povoljno število tovarišev kolesarjev. Predsednik osnovalnega odbora pozdravi navzoče prav prijazno ter navede vzroke, zakaj se snuje samostalno društvo kolesarjev. Ko se izvoli soglasno tovariš g. učitelj Krajnc predsednikom zborovanju, se preide k dnevnemu redu. Prečitala in odobrila so se pravila, katera se vpošljejo vladi v potrjenje. Na občnem zboru se je sprejelo 20 članov. Redne in podporne člane sprejema i nadalje odbor. V odbor so se izvolili sledeči tovariši: Krajnc Franc, predsednik; Jošt Franjo, prodpredsednikom; Voglar Fran, tajnikom; Albin Anderwald, rediteljem in in orodjarjem; Kušec Oroslav, blagajnikom. Vozni odbor sestoji iz tovarišev: Krajnc, Anderwald in Krajnc Josip. Pri točki slučajni predlogi se je prečital in odobril vozni red kluba savinjskih kolesarjev.

(Slov. akad. društvo „Ilirija“ v Pragi) priredi svoj zaključni redni občni zbor za letni tečaj dne 31. vinotoka t. l. ob pol 8. uri zvečer v prostorih Pavličkove restavracije, Praga II. Karlovo náměstí št. 27.

Deželne doklade se zvišajo!

Nič ni pomagalo ostro svarilo naših poslancev v pomladi v deželnem zboru, nič ni izdal glas na tolikih shodih zbranega prebivalstva, da se tako, kakor dela nemška večina v deželi, ne pravi vestno gospodariti, ampak brezobzirno zapravljati denar že do krvi izpitih davkoplačevalcev. Deželni odbor, oziroma nemška večina v deželnem zboru danes ne ve drugega pota, da spravi deželne finance zopet v zdravo ravnotežje, kakor tisti znani pot, katerega je dosedaj hodila še vsaka zavožena korporacija, da dela — dolgove in višje — davke. Moramo reči, da je to precej enostavno ali vsaj — praktično, ali je pa to tudi pametno, se li pravi to vestno, obzirno gospodariti, to je vprašanje.

„Dajte cesarju, kar je cesarjevega!“ Nihče med davkoplačevalci se ne bo obotavljal, četudi težko, doprinesiti tudi velike žrtve za skupne naprave, katerih ne zmore ena ali več občin,

ampak le cela dežela. Zahtevati pa vsaj to sme, da se bo s tem skupnim denarjem vsaj varčno in vestno gospodarilo, da se bo ta denar tudi porabil res za važne, potrebne, skupne naprave, od katerih ima vsa dežela nekaj koristi; in če se že to ne more vedno doseči, vsaj pravično vsem slojem in okrajem naj bi se skupni doneski porabili.

Deželne doklade se zvišajo! Za slovenski del prebivalstva pač tem bolj občutno poročilo, ker smo do sedaj morali vedno gledati, kako krivično je postopala nemška večina v deželi pri uporabi deželnega denarja, ki je po dobri tretjini denar slovenskega prebivalstva. Mar naj spominjamo na ogromne svote, katere je v kljub vsem našim protestom kakor v zasmeh velikodušno podaril deželni odbor nemškemu „Sängerbundu“, „Südmarki“, graškemu gledališču itd.

Ali naj še enkrat preračunamo tiste stotisočake, ki jih je požrlo leto za letom nepotrebno nemško žensko učiteljsko v Mariboru, ki nima drugega smotra, kakor da se preplavijo naše ljudske šole z nemškimi „fajlicami“, s katerimi že drugam ne morejo?

Ali bi mogli sploh naštetati vse tiste ogromne izdatke, ki jih je nemška večina brez vsake potrebe dovolila za srednji in gornji del Štajarske, med tem ko so se vsi predlogi naših poslancev dosledno prezirali in odklonili in se ni našlo potrebnega denarja niti za eno meščansko šolo za slovensko prebivalstvo?

Živo se še spominjamo ostre obsodbe, katero je izgovoril letos v spomladi g. dr. Hrašovec v deželnem zboru o brezobzirnem postopanju večine v času, ko stoji dežela takorekoč pred bankerotom. Niso hoteli razumeti ne Ornik, ne Pfrimer, Stallner in Lenko in drugi. Saj se je porabil denar za Nemce Slovenci pa so lahko zadovoljni, da smejo — plačevati, so si mislili.

In zdaj, ko se oglašajo poslanci vseh okrajev z novimi zahtevami in tudi slovenski poslanci odločno in v mnogoštevilnih predlogih zahtevajo, da se regulirajo reke, podpirajo vinogradniki, zboljšajo plače učiteljev itd., sedaj začenja tudi Nemcem neprijetno zveneti glas, da so blagajne prazne in da je treba — zvišati doklade. Slovenci nimamo moči, da bi na katerikoli način preprečili to in napravili konec izsesavanju. Toda „svaka sila do vremena!“ Mislimo, da so Nemci nastop Hrvatov proti madjarskemu nasilstvu razumeli?! Za koliko pa se še nam godi bolje pod nadvlado Nemcev, kakor Hrvatom pod madjarskim jarmom?

Druge slovenske novice

(Varujte se goljufivih agentov.) Pri okrajnem sodišču v Ljubljani je bil obsojen agent Franc Hafner na en mesec zopora, ker je izvajal ljudi k izseljevanju v Ameriko. Dobival je od glavnega agenta v Buchsu po 5 kron za osebo.

(Odprave telesnih kazni pri vojaki.) Po cesarskem odloku se z dne 15. novembra 1903 odpravite vojaški kazni „privezanja“ in „vklepanja v okove“ (špange). Odpravljen je pri postrenem zaporu tudi post.

(Jan Lego.) Znani prijatelj Slovencev, vnet gojitelj češko-slovenske vzajemnosti Jan Lego v Pragi je dobil k svoji 70letnici iz slovenskih dežel 105 brzojavov in dopisov, a stolno mesto Ljubljana ga je imenovala svojim častnim meščanom. Tako smo mu Slovenci izkazali svojo hvaležnost za njegovo mnogozaslužno narodno delo.

(Pronašli so), da je najpotrebnejše, da se ima vseobče priljubljene in povsod razširjene kapljice sv. Marka, katere izdeluje mestna lekarna v Zagrebu na Markovem trgu, v vsaki hiši, da se more bolniku ponuditi prva pomoč in zdrave obvaruje bolezni. Vsled tega opozarjamo p. n. bralce na današnji oglas omenjene lekarne v našem listu.

(„Slavisches Echo“.) Z Dunaja se nam poroča: G. F. Podgornik se je odločil, poleti leta 1900 ustanovljeni časopis „Slavisches Echo“ zopet izdajati na Dunaju. Program ostane stari, in hoče torej list i nadalje zagovarjati narodna in zgodovinska prava vseh slovanskih narodov Avstro-Ogrske, kakor tudi njih kulturne in gospodarske koristi. Zaeno hoče list še posebno

zanimati se tudi za socijalno vprašanje, katero vedno bolj trka na vrata skupnega Slovanstva. Letos izidejo le še tri številke. Z novim letom pa bode „Slavisches Echo“ izhajal po dvakrat na mesec in sicer Dunaj, X. Lustkandlgasse 32. Za letošnje tri številke znaša naročnina 1 krono. Za leto 1904 znaša naročnina za celo leto 8 K, za pol leta 4 K in za četrt leta 2 K.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) so preračunjeni letošnji stroški na okroglih 32.000 K. Da vodstvo ne pride v zadrego ob mesečnih izplačevanjih svojih činiteljev, ne pozabite, Slovenci, tudi ne eden trenotek te svoje pač vsega vpoštevanja vredne družbe. Vodstvo ne more stopiti koncem mesecev do svojega učiteljstva ter mu reči: Prvega prihodnjega ne prejmete plače; počakajte! To bi bile več nego turške razmere. — Zato naj vas ne motijo na velikih skupščinah kake ugodno izrečene besede. Vodstvo vam mora tam govoriti resnico — a to resnico o simpatijah slovenskega ljudstva do družbe vam označujejoč noče s tem izjavljati: Sedaj pa mirujte in denite v žepe svoje roke. Da se prosto more gibati, mora družbinemu vodstvu biti vsak mesec 3000 K na razpolago. Zato vas vabimo še enkrat, domorodci, pohitite z vesellicami; z nabirkami za našo družbo ob veselih in žalostnih zgodah. Kadarkoli vas pride bodisi iz tega ali drugega vzroka več skupaj, vselej vam bodi v spominu tudi družba sv. Cirila in Metoda. In to bi žrtvovali za družbo težko, morda prav težko — narod vam vaše dobrosrčnosti pozabil ne bo.

(Civilna poroka v Idriji) Na občinski deski v Idriji je nabit oklic, da stopita v zakon Anton Kristan, uradnik občnega konzumnega društva v Idriji, in Ružena Polakova, bivša učiteljica. To je oni Kristan, ki se je prelevljal na vse mogoče načine in končno postal socijalni demokrat. Sedaj izdaja v Idriji neki listič „Naprej“.

(Goriške mestne blagajne) kažejo grozno praznino. Svoj čas so sklenili mestni očetje, da se s tlakovanjem najobljudenejših ulic vsaj ne koliko obvaruje prebivalstvo onega neznosnega blata, oziroma prahu, ali kaj hočeš, če pa ni denarja. Mestni svet je sedaj sklenil, da vsled pomanjkanja penz ostane vse pri starem. Bravo! Za irredentarske prireditve je v Gorici dovolj denarja, a za najpotrebnejše ga pa seveda ni.

(Stavka na goriški realki) Dobra oseba je ovadila nekega dijaka goriške realke, da zahaja v nedovoljene lokale. Dijak je priznal in ovadil tudi več svojih kolegov. Kazni so bile grozne — štirje izključeni, 18 drugače strogo kaznovanih. Dijaki si niso drugače znali pomagati kakor s stavko. VI. in VII. razred sta cela izostala. Končno je obljubil ravnatelj, da se bodo kazni znižali, in dijaki so zopet prišli v šolo. Prevelika strogost ni nikdar dobra.

(Aretacije v Trstu) V Trstu je bilo aretiranih več mladih ljudi radi nedovoljenih političnih agitacij in tajnih zvez. Aretirani so: dva provizorična učitelja in neki uradnik mestne zastavnice. Bili so najdelavnejši člani tajnega irredentarskega društva. Tudi neki krojaški mojster je aretiran. Pravijo, da je ta krojaški mojster razobesil 20 t. m. italijansko zastavo raz magistrat. Pričakovati je še več drugih aretacij. Ime aretirane tržaškega mestnega uradnika je Kancich. Imeni aretiranih učiteljev pa ste: Aldo Gregor in Angelo Scochi. Pri hišni preiskavi so našli veleizdajska pisma in tiskovine. Ime aretirane krojaškega mojstra je Domnici.

(Lloydov parobrod „Wurmbrand“ ponesrečil.) Lloydov brzi parnik „Graf Wurmbrand“, ki vozi med Trstom in Dalmacijo, je prošli četrtek zašel na pesek. Šele v petek popoldne se je posrečilo drugima dvema Lloydovima parni koma potegniti ponesrečeni parnik s peska, da je mogel nadaljevati svojo vožnjo. Ponesrečil ni nihče.

(V Opatiji) bodo letos imeli visoke goste. Svoj prihod sta naznanila švedski in saksonski kralj. Navadno pride tudi rumunski kralj za nekaj časa v „avstrijsko Nizzo“. Opatija je v hrvatskih rokah in dosedaj so se italijanaši zastoj prizadevali, ta krasni kotiček slovanske zemlje iztrgati iz rok domačinov, ki imajo v najimenitnejših kopališčnih gostih najboljšo oslombo, kajti vsakdo, kdor je poznal Opatijo prej in sedaj, mora reči, da je hrvatski občinski odbor

toliko storil za kopališče, da se mu mora izreči zaupanje.

Politični pregled.

(Sklicanje državnega zbora) Nemški listi prinašajo vest, da namera vlada še pred 15. novembrom sklicati državni zbor. Seveda bo prej treba poravnave s Čehi. Zato pač misli vlada na dovolitev češkega vseučilišča na Moravskem, kar bi bilo Čehom plačilo, če opuste obstrukcijo. Po zatrjevanju istih nemških listov bi pa povzročila ustanovitev češkega vseučilišča na Moravskem popolen razpor med Nemci in vlado, kajti Nemci so sklenili, da ne pripuste nikakih narodnostnih pridobitev drugim narodnostim. Nemci mislijo z obstrukcijo v češkem deželnem zboru zlomiti češko obstrukcijo v državnem zboru. Vlada najbrž ne bo zadela prave poti in državni zbor bo zopet „deloval“, kakor dosedaj.

(V moravskem deželnem zboru) so stavili Čehi po poslancu Začeku predlog za ustanovitev češkega vseučilišča na Moravskem. Češki narod je za nemškim najmočnejši v Avstriji, a v kljub temu ima samo eno univerzo. Najsijajnejše strani moravske zgodovine so pisane od češkega naroda. Novo vseučilišče bi imelo za dunajskim največ slušateljev. Nato je utemeljeval nemški poslanec dr. Oberleithner predlog za ustanovitev nemške univerze v Brnu. Oba predloga sta se izročila odseku.

(V spodnjeavstrijskem deželnem zboru) se je razpravljalo o mučenju živali na dunajski kliniki, katera se rabijo za zdravniške poskuse. Proforski zbor dunajske medicinske fakultete je objavil oster protest proti temu, da bi se vprašanje vivisekcije (paranje živih živali v medicinske svrhe) razpravljalo v deželnem zboru.

(Ogrska kriza) se baje bliža koncu. Novo določeni ministrski predsednik grof Tisza se le v nebitvenih točkah ne strinja z načrtom, ki ga je sestavil odsek deveterice zastopnikov liberalne stranke. Navetoval je nekaj prememb in izjavil, da bo le tedaj sprejel nalogo, da napravi zopet soglasje med narodom in vladarjem, ako stranka sprejme njegove nasvete. Največjo zgago dela sedaj grof Apponyi, ker so se večinoma vsi njegovi predlogi zavrgli. Ker pa večina najbrž ne bo hotela stopiti na njegovo stran, je skoraj gotovo, da izstopi Apponyi s svojimi ožjimi somišljeniki iz stranke. Kot nove ministre imenujejo za poljedelstvo grofa Majlatha ali grofa Eszterhazyja. Nekdanjega domobranskega ministra grofa Fejervaryja misli Tisza pridobiti za dvornega ministra. Sedanji domobranski minister Kolosvary tudi ne ostane na svojem mestu. Danes se vrše zadnja posvetovanja. Kakor smo že rekli, se pričakuje ugodna rešitev celoletne krize.

(Za Hrvate) je velikega pomena 6. točka načrta odseka deveterice, ki se glasi: „Za Hrvatsko in Slavonijo velja izjema zakona iz l. 1868.“ V koliko bo ta določba merodajna za ureditev vojaškega vprašanja na Hrvatskem, je seveda po madjaronskem razlaganju hrvatsko-ogrsko pogodbe jako težko določiti.

(Turčija) še sedaj ni odgovorila na zahteve velevlasti, temveč se še vedno vrše posvetovanja o protipredlogih. Seveda pa med tem še vedno pridno reformirajo v Macedoniji po stari navadi. Vstaja bo najbrž vsled bližajoče se zime prenehala, da se v prihodnji pomladi iznova začne.

(Ruski unanji minister grof Lambsdorff) se muči sedaj v Parizu. Predsedniku Loubetu je izročil lastnoročno pismo carja Nikolaja, v katerem pravi car, da hoče Rusija odločno delovati v ohranjenje miru in da upa, da bo tudi Francoska sodelovala pri srečni rešitvi orientalnega vprašanja.

(Med Rusijo in Japonsko) se nadaljujejo pogajanja v svrhu mirne rešitve vzhodnoazijskega vprašanja. Z druge strani se pa zopet zatrjuje, da bi znalo priti do vojske med obema država, ker so Rusi prekršili nedotakljivost Koreje, ko so ruski vojaki vdrl v korejsko ozemlje. V najbližjem času je pričakovati končne rešitve, toda kako bo izpadla, se ne more reči.

Vsak dan (441) 1

sveže tropine

(treberji) se dobijo
v delniški pivovarni
ŽALEC.

Rabljena prodajalniška

oprava

se kupi. Blagovoljne ponudbe pošiljajo naj se pod „št. 18.“, poste restante, Št. Pavel pri Preboldu“.

Služba okrožnega zdravnika

za občino Ribnica in Janževivrh z letno plačo 1200 K je s 1. januarjem 1904 namestiti.

Prošnje se naj pošljejo do 10. decembra t. l. podpisanemu odboru.

Znanje slovenskega jezika se zahteva.

Zdravstveni okrož. odbor v Ribnici okr. Marenberg
dne 26. oktobra 1903. (440) 2-1

(269) **Cena vžigalic:** 13-9

1. orig. zabojs s 500 zavitki (normal) K 48 —
franko Ljubljana, 2% popusta.

iv. Perdan, Ljubljana.

iv. Perdan, Ljubljana.

1. orig. zabojs s 500 zavitki (Flaming) K 52 —
franko Ljubljana, 2% popusta.

Vizitnice

priporoča tiskarna Dragotin Hribarja v Celju.

Izplačujoče se postransko opravilo

brez posebnega truda in izgube časa najdejo spoštovane osebe vsakega stanu in povsod s prevzetjem zastopa avstrijske družbe prve vrste, ki sprejema „zavarovanja proti požaru, steklu, proti škodi pri prevažanju, proti tatvini po vlom in življenja“. — Ponudbe pod „1798“, Gradec, poste restante.

Salvator-balzam

(Liquor-aromatic)

Najuspešnejše domače sredstvo pri trganju (migreni), zobobolu, glavobolu, pri krču in raznih želodčnih in črevnih boleznih; ozdravi maternico, krepki vid in je v vsakem pogledu univerzalno domače zdravilo prve vrste. Cena zavoju 12 stekleničic z navodilom 5 kron, če se denar naprej pošlje na spodnji naslov.

KAŠELJ

ozdravi hitro in temeljito že od nekdanj znano domače zdravilo

trpotčev sok

Cena stekleničici z navodilom in poštino vred, ako se denar naprej pošlje, 2 kroni 40 vinarjev.

Naslov za naročbe: (400) 24-4

Fr. Riedl-na lekarna pri Salvatorju
v Varaždinu št. 104.

„Svoji k svojim!“

= Delavnica za vsa cerkvena dela =

KONRAD SKAZA

St. Ulrich, Gröden, Tirol.

se priporoča za izdelovanje

svetnikov, altarjev in vseh v to stroko spadajočih del.

Za vsa naročila originalne fotografije mojih del. Spričevala na zahtevanje. (35) 12-11

Za vsako slovensko naročilo od 100 K umetno rezljano razpelo zastoj.

Trgovski pomočnik

19 let star, izurjen v specerijski in železninski stroki, vešč obeh deželnih jezikov, zmožen voditi glavno zalogo tobaka,

želi službo premeniti v 6 tednih ali z novim letom. — Naslov pove upravnitvo „Domovine“. (437) 3-2

Učenca

s primerno šolsko izobrazbo, sprejme takoj tiskarna D. Hribarja v Celju.

Slovenska tvrška!

Vincenc Čamernik

kamnoseški mojster

Celje * Nova ulica št. 11 * Celje

priporoča k sezoni svojo mnogobrojno zalogo raznovrstnih

**grobni
spomenikov**

iz različnih marmorjev, granita in syenita po konkurenčnih cenah.

Cerkvena, monumentalna in vsa v to stroko spadajoča dela.

(412) Postrežba točna in solidna. 8-8

Slovenei pozor!

Zahtevajte povsod

nogavice, rokavice,

jopiče in vse vrste

pletenin iz

D. Hribar-jeve tovarne

To domače blago je trpežno, eno in se kosá z vsakim drugim izdelkom bodisi katerekoli konkurence.

Slovenski trgovec.

Naznanilo.

Na Zidanem mostu gradila se bo prihodnje leto nova hiša. Stroški za vsa dela so proračunjeni na 25.000 K. Različna dela n. pr. zidarska, tesarska, kleparska, mizarska, kamnoseška, slikarska, itd. oddala se bodo vsaka za-se podjetnikom, ali pa tudi vsa dela skupaj enemu podjetniku; prednost bo imel, kdor prevzame vse skupaj. Delo bo moralo biti dovršeno do meseca avgusta 1904.

Načrti in stroškovni prevdarek so na vpogled vsak dan pri gospodu

Francu Juvančiču v Radečah pri Zid. mostu ki daje tudi potrebna pojasnila in tudi sprejema ponudbe podjetnikov in račun. (433) 2-2

Ne v Ameriko!

V slovenski in hrvaški Istri, v bližini Trsta, se proda ali pa (433) 3-2 da v najem ob zelo ugodnih plačilnih pogojih več lepih posestev z gospodarskimi poslojji. Pojasnila je dobiti brez-

plačno v pisarni gosp. dr. Gregorina v Trstu, Molino piccolo 7. II.

Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nenadkriljive kapljice se uporabljajo za notranje in zunanje bolezni. Učinkujejo nedosegljivo in spasono pri boleznih na želodcu, ublažujejo katar, urejujejo izmečke in odpravijo naduho, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo in prebavo, čistijo kri in čreva. Delujejo izborno proti hripavosti prehlajenju. Lečijo vse bolezni najetrij in slezih ter kóliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico. Te kapljice so najboljšo sredstvo proti boleznim na maternici in modromu in raditega ne bi smele manjkati v nobeni meščanski in kmetski hiši.

Naročuje se edino, in točno le pod naslovom: MESTNA LEKARNA ZAGREB, Gornji grad št. 25, poleg cerkve sv. Marka. — Denar se pošilja naprej ali pa povzame Manj kot ena dvanajstotica se ne pošilja. Cena je naslednja in sicer franko dostavljena na pošto:

1 ducat (12 stekl.)	- - 4 K
3 ducati (36 „)	- - 11 „
5 ducat. (60 „)	- - 17 „
10 ducat. (120 „)	- - 32 „

Mestna lekarna

Zagreb

Markov trg št 36.

Ustanovljena leta 1360.

(394) 10-5

Trgovina z železnino „MERKUR“
PETER MAJDIČ

▼ Celju, Graška cesta števil. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lte žele ne, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelske a orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

Tomazeva žlindra, najboljše umetno gnojilo.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobni križev. *

Postrežba točna

Cene nizke.

Blasnikova „Velika Pratika“, katero izdaja c. kr. kmetijska družba že nad pol stoletja, izhaja od svojega rojstva že čez sto let, je edino prava, starodavna „Pratika“, katero je mnogo let skrbno urejal rajni prvobornik Slovenec, dr. Janez Bleiweis in v. č. g. župnik Blaž Potočnik ter razni drugi učeniški duhovskega in svetnega stanu. Ta „Pratika“ ima na prvi strani podobo sv. Jožefa kot uradno potrjeno varstveno znamenje. Zatorej zahtevajte vedno le Blasnikovo „Veliko Pratico“, vsako drugo zavrnite kot nepravilno!!!

„Vel. Pratika“ stane 24 v.

„Vel. Pratika“ stane 24 v.

Na sveto dala c. kr. kmetijska družba.

ki ima 366 dni.

1904,

za prestopno leto

PRATIKA

VELIKA

J. Blasnika nasl. v Ljubljani

v zalogi

Ravnokar je izšla

SVOJI K SVOJIM!

Narodni trgovci in obrtniki, katere priporoča slavnemu občinstvu slovensko obrtno društvo v Celju:

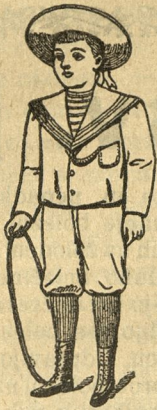
Josip Hočevar

trgovina z modnimi oblekami in konfekcijami za gospode in dečke
CELJE, Kolodvorske ulice šte. 5

priporoča za jesensko in zimsko sezono svojo bogato zalogo izgotovljenih oblek za gospode in dečke, kakor tudi športne suknje, površnike in haveloke po najnižjih cenah.

Bogata izber tu- in inozemskega modnega blaga.

Naročila po meri se izvršujejo najelegantneje, natanko in točno.

Rafael Salmič

trgovina z urami, zlatnino in optičnimi predmeti
v Celju v Narodnem domu.

Največja zaloga zlatih, tula-, srebrnih in nikelnastih žepnih ur. Jako primerna darila v zlatu in srebru, verižice, uhani, zapestnice, priveski, svetinje, amuleti itd. Žlice, noži, vilice, tabatiere, nastavki za slike, sadje, cvetlice itd. v pristnem in novem srebru. — Zaloga optičnih predmetov. — Velika izber stenskih ur, budilk itd. najnovjših in najboljših. Vse po najnižjih konkurenčnih cenah.

Vsa popravila se izvršujejo ceno in zanesljivo.

Postrežba točna in solidna!

IVAN REBEK

stavbni in umetni ključalničar
CELJE, Poljske ulice šte. 14.

- izvršuje vsa v
- njegovo stro-
- ko spadajoča
- dela, kakor
- železne ograje
- in vrata, - - -
- - - štedilnike,
- vodovode - - -
- vodnjake itd.

Vse po najnižjih cenah!

Jakob Omladič

v Gaberjih pri Celju.

Tovarna za sodovico

v sifonih kakor tudi z limonado in malinovem.
Kupujem maline! po najvišji ceni! — Vsi izdelki tovarne se na željo postavijo p. n. strankam na dom.
Izborna kakovost! Postrežba točna! Cene nizke!

Velika trgovina
tu- in inozemskega manufakturnega blaga
na debelo in na drobno

KAROL VANIČ

'Narodni dom' v Celju 'Pri dobrem pastirju'
Cesarja Jožefa trg Graška cesta.
Postrežba točna! Cene nizke!

FERDINAND SIKOŠEK

SLIKARSKI IN PLESKARSKI MOJSTER
Nove ulice št. 11 * CELJE * Nove ulice št. 11.

Izvršujem vsa v mojo stroko spadajoča dela, kakor vse cerkvene, sobne in dekoracijske slikarije, črko-slikarska dela na steklo, les itd.

Prevzamem vsa stavbena in pohištvena pleskarska dela katera izvršujem vestno in po najnižjih cenah.

Martin Kolšek

čevlarski mojster v Celju

se priporoča sl. občinstvu v izdelovanje obuval za gospode in dečke. — Vsa naročila izvršujejo točno, iz najboljšega usnja, dobro in cenó.

IVAN LIKAR
glavni zastopnik banke „Slavije“ v Celju
ima svojo pisarno
v Kovaški ulici (Schmiedgasse) št. 5.

Zavaruje poslopja in raznovrstno blago zoper požar, sprejema tudi vsakovrstna zavarovanja za človeško življenje po najugodnejših pogojih in nizkih cenah; zavaruje šipe in steklo zoper poškodovanje ter ljudi zoper nezgode ali poškodovanje na telesu, kakor tudi dragocene reči, zlatnino, srebrnino, denar in raznovrstno blago zoper tatvino in vlom.

JOSIP KREGAR

stavbni in galanterijski klepar v Celju

izvršuje stavbna in umetna ter sploh v to stroko spadajoča dela. — Častiti duhovščini ter cenjenemu p. n. občinstvu se priporoča za pokrivanje stavb.

Cene jako nizke! Postrežba točna!

Velika izber
dežnikov in galos
najboljše kakovosti

za gospe
gospode in
otroke.

Dalje zimske copate, čevlje dokolenice (kamašne), rokavice, nogavice, Jäger-srajce, hlače kot vse druge drobnarije

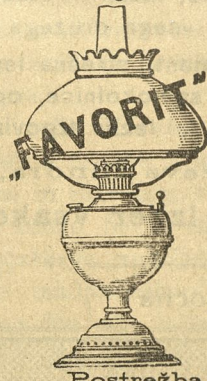
priporoča po najnižjih cenah

P. Kostič v Celju
Glavni trg št. 2.

Edina narodna steklarska trgovina
Fran Strupi

CELJE * Graška cesta št. 4 * CELJE
podružnica v Laškem trgu.

velika zaloga stekla, porcelana in kamenine.

Vsakovrstno v steklarsko stroko spadajoče blago, kakor svetilnice, zrcala, različni okvirji za podobe, šipe za okna itd. na debelo in na drobno.

Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in privatnih stavbah, katera se izvršujejo po najnižjih cenah.

Najlepši okraski in dekoracije, jako primerni predmeti za darila in srečolove.

Sl. javne zavode in privatnike opozarjam zlasti na svojo zalogo higijeničnih pljuvalnikov.

Postrežba točna in solidna!

Anton Kolenc

trgovec s špecerijskim blagom, deželnimi pridelki, sadjem in perutnino

== v CELJU ==

v 'Narodnem domu' in 'pri kroni'.

Kupuje po najvišjih cenah vse deželne pridelke, kakor

predivo, suhe gobe, laneno seme, deljno seme, malisno štupo, orehe, suhe češplje, vsakovrstno žito, sveže hruške, jabolka, fižol itd., sploh vse deželne pridelke in tudi perutnino.

Josip Zabukošek

krojaški mojster, Celje, Glavni trg št. 18.

Velika zaloga narejenih oblek od pripravljenih do najfinejših. Vsa naročila po meri se izvršujejo dobro, točno in cenó!

LASTNIK GOSTILNE NA STAREM GRADU, kjer toči najboljša pristna vina in izborna pivo; okusna mrzla jedila vedno na razpolago.

Josip Koštomaj

gostilničar 'pri jelenu'

priporoča svojo

dobro vpeljano gostilno.

Mrzla in topla kuhinja

vedno na razpolago!

Odlikovan od vis. c. kr. trg. ministrstva.

Martin Stojan ml.

stavbni in umetni mizar v Teharjih pri Celju

prevzame vsa v njegovo stroko spadajoča dela, katera izvrši v najkrajšem času po konkurenčnih cenah. — Priporoča se tudi v izdelovanje šolskih klopi, vsega pisarniškega pohištva, ter vseh v trgovinah potrebnih mizarških izdelkov.

Anton Topolak

trgovec s špecerijskim blagom
v Celju (nasproti Narodnemu domu)

priporoča svojo veliko zalogo vedno svežega blaga po najnižjih cenah. Nadalje priporoča iz svoje zaloge sloviti

konjak grofa R. Kegleviča.

Kupuje in prodaja vse deželne pridelke.

Postrežba točna in solidna.

JOSIP LEON

krojaški mojster
v Celju, Gosposke ulice šte. 9

priporoča cenjenemu občinstvu svojo zalogo vsakovrstnih izgotovljenih oblek. — Izvršujem tudi naročila po meri po najnižjih cenah in najnovjših vzorcih ter se najvljudneje priporočam.

Hitra postrežba! Cene nizke!

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam da sem prevzel

gostilno

v 'Narodnem domu' v Celju

kjer bodem točil vedno sveže, dobro marcno pivo, pristna cena vina ter postregel z najboljšo kuhinjo po nizkih cenah.

ANTON KOŠTOMAJ, gostilničar.